

Lannoitevalmisteet

1. Yleistä

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran valvontaosaston maatalouskemian yksikön lannoitevalmistejaosto valvoo lannoitevalmisteiden maahantuontia, maasta vientiä, kotimaista valmistusta ja markkinoille saattamista. Lannoitevalmisteiden maahantuontia ja maastavientiä valvoo Eviran ohella tullilaitos.

Maahantuonnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkea kolmansista maista tapahtuvaa lannoitevalmisteiden saapumista Suomeen. Tuonnista muista EU-maista antaa lisätietoja Eviran lannoitevalmistejaosto.

Lannoitevalmisteiden valvonta perustuu lannoitevalmistelakiin (539/2006), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen lannoitteista (EY) N:o 2003/2003 sekä asetukseen eläinperäisten sivutuotteiden käsittelystä (EY) N:o 1774/2002 (korvaa 4.3.2010 alkaen asetus (EY) N:o 1069/2009).

Lannoitevalmistelain tarkoituksena on edistää hyvälaatuisten ja turvallisten lannoitevalmisteiden tarjontaa sekä valvoa, että lakiin sisältyvät tuotteet eivät sisällä siinä määrin haitallisia tai vaarallisia aineita, että niiden ohjeiden mukaisesta käytöstä voisi aiheutua vahinkoa ihmisille, eläimille, kasveille tai ympäristölle.

2. Lannoitevalmisteiden määritelmät

Lannoitevalmisteella tarkoitetaan epäorgaanisia ja orgaanisia lannoitteita, kalkitusaineita, maanparannusaineita, kasvualustoja, mikrobivalmisteita sekä lannoitevalmisteena sellaisenaan käytettäviä sivutuotteita.

Lannoitteella tarkoitetaan aineita tai valmisteita, joiden kasvien kasvua tai laatua parantavat ominaisuudet perustuvat kasvinravinteisiin taikka muihin kasveille, ihmisille tai eläimille hyödyllisiin aineisiin.

Kalkitusaineet ovat epäorgaanisia ja orgaanisia pääosin kalsiumia tai magnesiumia tai molempia alkuaineita sisältäviä aineita tai valmisteita, jotka esiintyvät yleensä oksideina, hydroksideina, karbonaateina tai silikaatteina ja jotka pääasiassa on tarkoitettu poistamaan maan happamuutta

Maanparannusaineella tarkoitetaan aineita, jotka on tarkoitettu parantamaan maan tai kasvualustan fysikaalista tai biologista tilaa, ja joiden vaikutus perustuu pääasiassa muihin vaikutuksiin kuin kasvinravinteisiin.

Kasvualustat ovat kasvien kasvatukseen tarkoitettuja teknisesti käsiteltyjä kiinteitä tai nestemäisiä aineita, joihin on tai voi olla lisätty muita lannoitevalmisteita.

Mikrobivalmiste sisältää yhtä tai useampaa tunnettua mikrobikantaa, jolla on todettu olevan kasvilaji- tai kasviryhmäkohtainen kasvien kasvua tai ravinnonottoa parantava vaikutus.

Sellaisenaan lannoitevalmisteena käytettävällä sivutuotteella tarkoitetaan lannoitevalmisteena käytettävää teollisuus-, poltto- tai tuotantolaitosten, biokaasu- tai kompostointilaitosten taikka muiden laitosten sekä jätevedenpuhdistamojen tai muun vastaavan toiminnan yhteydessä syntyviä tuotteita.

3. Lannoitevalmisteiden maahantuonnin ehdot

Lannoitevalmistelaki edellyttää, että lannoitevalmisteiden maahantuojan on ilmoitauduttava Eviran ylläpitämään rekisteriin. Elinkeinoilmoituksen yhteydessä on ilmoitettava myös Suomeen tuotavat tuotteet. Luettelo rekisterissä olevista toimijoista julkaistaan Eviran internetsivuilla.

Maahantuotavasta lannoitevalmisteesta tai sen raaka-aineesta on lannoitevalmistelain pykälän 21 mukaan ilmoitettava ennakkoon Eviralle. Ilmoitus on tehtävä myös asetuksen 2003/2003 mukaisesta EY-lannoitteista silloin kun ne Suomeen tuotaessa tulevat ensi kertaa yhteisön alueelle.

Ennakoilmoitus on tehtävä Eviran lannoitevalmistejaostolle kolme arkipäivää ennen tavarán saapumista maahantuontipaikkaan. Eviran käsittelemä ennakoilmoitus annetaan tiedoksi tullille. Ennakoilmoituslomake on tämän asiakirjan liitteenä 1.

Evara voi antaa määräaikaisen (yleensä 6 tai 12 kk) toimijakohtaisen päätöksen tuoda lannoitteita ilman ennakoilmoitusvelvollisuutta. Päätökset toimitetaan tiedoksi Tullihallitukselle.

4. Eri lannoitevalmisteita koskevat tuontikäytännöt ja rajoitukset

Epäorgaaniset lannoitteet

Epäorgaanisten lannoitteiden näytteenotto on pistokoeluonteista. Näytteenoton tarkoituksena on varmistaa, että lannoitteet, joiden fosforipitoisuus on vähintään 2,2 %, eivät sisällä kadmiumia yli 50 mg fosforikiloa kohden. Lisäksi valvotaan, ettei ammoniumnitraattilannoitteiden, joilla ei ole räjähtämättömyystodistusta, typpipitoisuus ylitä 28 %. Epäorgaanisia lannoitteita ovat sekä asetuksen (EY) 2003/2003 mukaiset EY-lannoitteet että kansallisen tyyppinimiluettelon mukaiset lannoitteet.

EY-lannoitteet

EY-lannoitteita ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 2003/2003 vaatimukset täyttävät epäorgaaniset lannoitteet. EY-lannoitteiden valmistajan on oltava yhteisöön sijoittunut. Valmistajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa lannoitteen markkinoille saattamisesta. Markkinoille saattamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä tuontia Euroopan yhteisön tullialueelle. Maahantuotavasta EY-lannoitteesta voidaan ottaa näytteitä pistokoeluoontoisesti. Näytteenoton tarkoituksena on varmistaa, että lannoite täyttää EY-asetuksen vaatimukset.

Yli 28% typpeä sisältävät ammoniumnitraattipohjaiset lannoitteet

Runsastyyppiset eli yli 28 % typpeä sisältävät ammoniumnitraattilannoitteet ovat riskituotteita, koska niitä voidaan käyttää räjähdysaineina. Jossain tapauksessa ne voivat myös räjähtää itsestään. Suomeen saa tuoda ja markkinoille saattaa ainoastaan EY-asetuksen N:o 2003/2003 mukaisia ammoniumnitraattilannoitteita. Maahantuojan on toimitettava Eviraan 5 arkipäivää ennen tavarahan saapumista tuontipaikkaan ennakoilmoitus ja räjähtämättömyystodistus. Näyte on otettava jokaisesta valmistuserästä.

Todistus räjähtämättömyyskokeesta saa olla enintään kuusi kuukautta vanha. Räjähtämättömyyskoe tulee olla suoritettu testauslaitoksessa, joka on mittatekniikan keskuksen tai muun Euroopan talousalueen akkreditoituneen asianomaiselle pätevyysalueelle akkreditoimassa taikka muulla luotettavalla tavalla pätevyytensä varmistetussa testauslaitoksessa.

Ammoniumnitraatin varastointia ja käsittelyä valvoo Turvatekniikan keskus (TUKES).

Epäorgaanisten lannoitevalmisteiden raaka-aineet

Raaka-aineita ovat muun muassa apatiitti, ammoniakki ja fosforihappo. Joitakin raaka-aineita, kuten kalisuolaa käytetään myös sellaisenaan lannoitevalmisteena. Valvonta on pistokoeluoontoista ja kohdistuu yleensä raaka-aineiden puhtauteen.

Kalkitusaineet

Kalkitusaineet ovat vähäriskisiä tuotteita ja niiden valvonta liittyy tuotteen laatuun. Kalkitusaineiden valvonta toteutetaan pääsääntöisesti markkina- ja valmistuksen valvontana.

Orgaaniset lannoitevalmisteet

Orgaanisia lannoitevalmisteista ovat orgaaniset lannoitteet, maanparannusaineet ja mikrobivalmisteet. Orgaaniset lannoitteet ja maanparannusaineet sisältävät kasvi- tai eläinperäisiä raaka-aineita. Orgaanisista lannoitevalmisteista valvotaan erityisesti niiden hygieenisyyttä ja

kadmiumpitoisuutta. Näytteenotto on riskiperusteista ja pistokoeluontoista jo ennestään markkinoilla olevien tuotteiden osalta. Uusien tuotteiden osalta näyte otetaan aina niiden saapuesssa maahantuontipaikkaan.

Kasvualustat

Kasvualustojen ja maa-aineksen tuonnista on säädetty laissa kasvinterveyden suojelemisesta (702/2003) ja sen perusteella annetuissa maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa. Valvonnasta vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran kasvinterveysyksikkö. Kasvualustojen ja maa-aineksen tuonti lukuun ottamatta puhdasta turvetta on kielletty seuraavista maista tai alueilta: Turkki, Valkovenäjä, Moldova, Venäjä, Ukraina sekä EU:n ulkopuoliset valtiot, jotka eivät kuulu Manner-Eurooppaan. Tuontikielto ei koske Egyptiä, Israelia, Libyaa, Marokkoa ja Tunisiaa.

Eläimistä saatavat sivutuotteet

Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja käsiteltyjen tuotteiden mukana tulee olla niitä kuljetettaessa toimivaltaisen viranomaisen antama ja allekirjoittama terveystodistus. Terveystodistus on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

Sivutuoteasetuksen mukaisille tuotteille on tehtävä eläinlääkinnällinen rajatarkastus maa- ja metsätalousministeriön eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista annetun asetuksen 1370/2004 mukaisesti.

5. Tullin tehtävät

Tullin tehtävä on valvoa, että Suomeen ei tuoda lannoitevalmisteita, joita Evira ei ole hyväksynyt maahantuotavaksi. Tulliviranomaisen on otettava yhteyttä Eviran lannoitevalmistevalvontaan tullauksen yhteydessä, mikäli maahantuojalla ei ole Eviran päätöstä (kts. kohta 3).

Lannoitevalmisteita saa tuoda maahan seuraavien tullitoimipaikkojen kautta (MMM 4/10, liite III): Eckerö, Hamina, Hanko, Helsinki, Inkoo, Imatra, Kalajoki, Karigasniemi, Kaskinen, Kemi, Kokkola, Kotka, Kristiinankaupunki, Lappeenranta, Loviisa, Maarianhamina, Merikarvia, Naantali, Niirala, Nuijamaa, Oulu, Pietarsaari, Pori, Raahe, Raja-Jooseppi, Rauma, Tampere, Tornio, Turku, Uusikaupunki, Vaalimaa, Vaasa, Vainikkala, Vantaa ja Vartius.

Kuitenkin sellaiset erät, joille tehdään eläinlääkinnällinen rajatarkastus Suomessa, on tuotava Suomeen seuraavien rajanylityspaikkojen kautta: Helsinki (satama), Helsinki-Vantaa (lentoasema), Hamina ja Vaalimaa.

6. Kauttakuljetus, varastointi ja passittaminen

Suomen kautta transitona eli kauttakuljetuksena menevät lannoitevalmisteet eivät kuulu valvonnan piiriin. Niitä voidaan kuljettaa kaikkien tullitoimipaikkojen kautta, kun määränpää on Suomen ulkopuolinen alue. Näitä valmisteita koskevat vastaanottajamaan määräykset. Tämä ei kuitenkaan koske eläimistä saatavia sivutuotteita, joille on tehtävä eläinlääkinnällinen rajatarkastus asetuksen 1370/2004 mukaisesti ja ne on kuljetettava maahan asetuksen mukaisten tullitoimipaikkojen kautta.

Lannoitevalmiste-erän saa siirtää ja purkaa tuontikulkuneuvosta Eviran maahantuontipaikalla tapahtuneen hyväksynnän ja/tai määräämien toimenpiteiden jälkeen tullilaissa tarkoitettuun tulliterminaaliin, tullivarastoon tai vapaa-alueelle. Tulliterminaalissa, tullivarastossa tai vapaa-alueella erä on tullivalvonnassa eikä maahantuojia voi siirtää erää alueen ulkopuolelle ennen tuontitullituksen suorittamista. Tuontierä voidaan kuitenkin passittaa toiseen tullitoimipaikkaan Eviran antamien ohjeiden mukaisesti esimerkiksi näytteenottoa varten.

7. Maahantuontikielto

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira voi kieltää lannoitevalmisteen maahantuonnin jos se tarkastuksessa havaitsee, ettei lannoitevalmiste täytä lannoitevalmistelaissa (539/2006) tai sen nojalla annetuissa maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa (12/07 ja 13/07), lannoiteasetuksessa (EY) N:o 2003/2003 tai sivutuoteasetuksessa (EY) N:o 1774/2002 säädettyjä vaatimuksia.

Evira voi määrätä maahantuontikieltoon asetetun lannoitevalmisteen käsiteltäväksi uudelleen hyväksymällään tavalla, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähettäjämaahan maahantuojan kustannuksella. Jos lannoitevalmiste käsitellään epäkohdan poistamiseksi, voidaan maahantuontikielto purkaa sen jälkeen kun on osoitettu, ettei laatupoikkeamaa enää ole. Toimenpiteet tehdään Eviran määräyksestä Tullin valvonnassa.

8. Viranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Lannoitevalmisteiden tuonti:

Valvontaosasto, Maatalouskemian yksikkö, lannoitevalmistejaosto
www.evira.fi, s-posti: lannoite.ilmoitukset@evira.fi, etunimi.sukunimi@evira.fi,
fax: +358 2077 25298

- Jaostopäällikkö Arja Vuorinen, puh. 020 77 25240

- Ylitarkastaja Titta Suoniitty, puh. 020 77 25245
- Tarkastaja Katri Klingberg, puh. 020 77 25233

Eläimistä saatavien/eläinperäisten lannoitevalmisteiden tuonti:

Valvontaosasto, Tuonti- ja markkina- ja rajatarkastusyksikkö, rajatarkastusjaosto

- Jaostopäällikkö Tarja Lehtonen, puh. 020 77 25213

Eläimistä saatavien/eläinperäisten lannoitevalmisteiden sisämarkkinakauppa:

Valvontaosasto, Eläinten terveys- ja hyvinvointi -yksikkö, eläinten terveysjaosto

- Ylitarkastaja Virva Valle, puh. 020 77 24355

9. Sovellettava lainsäädäntö

- Lannoitevalmistelaki 539/2006
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2003/2003 lannoitteista
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1774/2002 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveystähtäyksistä.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 korvaa 4.3.2011 alkaen asetuksen (1774/2002).

Lannoitevalmisteiden tuonti

